

Rapportage Zuyd Projectkaart: Community van Communities

Paul Hennissen, Marcel van der Klink, Wilmie Jenniskens, Judith van Hooijdonk, Sylvia Schoenmakers, Mieke Faessen.

Inleiding

Eén van de pijlers van Zuyd is het leren in communities. Inzet is de samenwerking tussen bedrijven, organisaties, beroepspraktijk en de Zuyd-opleidingen. Binnen Zuyd zien we verschillende typen communities:

1. Communities waarin docenten participeren (bijv. ten behoeve van coördinatie en afstemming onderwijs) of tussen onderwijsondersteunend personeel (bijv. gericht op gezamenlijke professionalisering).
2. Communities waarin docenten en studenten actief zijn (als onderwijsvorm als aanvulling op andere activiteiten op het curriculum).
3. Communities waarin docenten, studenten en werkveld actief zijn (bijvoorbeeld om bij te blijven met de meest actuele ontwikkelingen in het eigen domein).

Het doel van de Community van Communities (CvC) is:

1. Het bieden van een platform voor duurzame kennisdeling en op termijn kennisontwikkeling tussen de deelnemers. Deze deelnemers zullen in eerste instantie docenten en teamleiders zijn.
2. Het vergroten van het aantal deelnemers aan de CvC (buiten de groep die nu al actief is in bijeenkomsten en symposia).
3. Er zorg voor te dragen dat de CvC voorziet in de kennisbehoefte van deelnemers. Deelnemers ervaren de CvC als een zinvolle activiteit, er is voor hen sprake van een toegevoegde meerwaarde.

Projectactiviteiten

Hiervoor worden onderstaande activiteiten opgestart in studiejaar 2015-2016:

1. Inrichting van de initiatiefgroep;
2. Organiseren van vier face-to-face bijeenkomsten (tijdens KIB-dagen in Heerlen, Sittard en /of Maastricht en een slotmeeting).
3. Inrichting van een digitaal platform, zowel in technische zin als ook in de zin van het bieden van inhoudelijke informatie die bij de start al beschikbaar is.
4. Modereren van online kennisuitwisseling en onderzoek naar effect van moderator-activiteiten op de activiteiten van de deelnemers.
5. Bieden van informatie binnen Zuyd om de bekendheid van de community te vergroten, waarbij ook gebruik wordt gemaakt van de bestaande communicatiekanalen (Intranet, Editie Zuyd).

6. Monitoren van participatie en tevredenheid deelnemers aan de face-to-face bijeenkomsten en participatie op het digitaal platform
7. Bundelen van inzichten en verspreiden van de opgedane projectervaringen binnen Zuyd

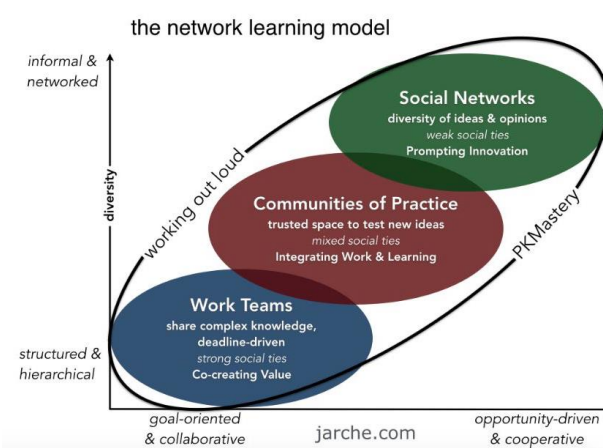
Aan het einde van het project zijn de volgende resultaten overdraagbaar:

1. Een zich ontwikkelende community.
2. Rapportage met daarin een kort verslag van de activiteiten, opbrengsten, verantwoording van de besteding van de projectmiddelen en een advies over de continuering van de CvC.

Welke stappen zijn gezet?

1. De initiatiefgroep CvC bestaat uit: Paul Hennissen, Marcel van der Klink, Wilmie Jenniskens, Judith van Hooijdonk, Sylvia Schoenmakers, Mieke Faessen.
2. Vier face-to-face bijeenkomsten zijn georganiseerd (eigen symposium met keynote Daan Quakernaat & specifieke workshop tijdens symposium KIB Heerlen, workshop tijdens KIB Sittard, video-interviews tijdens The Loop Maastricht (mislukt) en rondetafelgesprekken Quichekeurig (geannuleerd vanwege beperkte belangstelling).
3. Inrichting van een laagdrempelig digitaal platform community.community.zuyd.nl waarop ongeveer twintig blogs zijn gepost.
4. Het aantal acties om docenten te betrekken bij de online community is beperkt (muv publicatie van de resultaten van een digitale vragenlijst en een oproep aan teams om zich aan te melden voor een onderzoek). De online kennisuitwisseling en het modereren is niet op gang gekomen.
5. Informatie binnen Zuyd om de bekendheid van de community te vergroten is verspreid via Zuydnet, de Nieuwsflits, Twitter, Yammer, weblog 2beJAMmed, de KIB/Loop-bijeenkomsten en persoonlijke gesprekken bij diverse faculteiten. Alle contacten en ook via Zuydnet is bekendheid gegeven aan de slotbijeenkomst Quichekeurig.
6. Monitoren van participatie en tevredenheid deelnemers aan de face-to-face bijeenkomsten en participatie op het digitaal platform. Na het symposium op de KIB Heerlen is er een digitale vragenlijst uitgezet, die door 13 deelnemers werd ingevuld. De resultaten zijn verspreid onder de deelnemers via het digitale platform; dit heeft geen respons opgeleverd. Uit persoonlijke gesprekken is gebleken dat de gesprekspartners behoefte hebben aan informatie, goede voorbeelden en uitwisseling om hun enthousiasme voor community-leren te versterken.
7. Er zijn diverse gesprekken gevoerd bij faculteiten, waarin o.a. aan bod kwamen het opstarten en versterken van betrokkenheid, facilitering, rollen en taken in de community, intervisie, samenwerken en zelfsturing in competentiegericht leren, een community voor alumni, netwerken met het werkveld versterken, scrummen/snel (just-in-time) dingen leren, bloggen als methodiek in het onderwijs. De bevindingen uit gespreksverslagen zijn nog niet verspreid, maar waren wel aanleiding voor bundeling in thema's voor 'Quichekeurig'.

Zicht op hoe vorm wordt gegeven aan communities

Op basis van het [netwerkmodel van Jarche](#) zitten veel communities van Zuyd in fase van Workteams met als kenmerk gestructureerde en doelgerichte samenwerking (dat geldt ook voor het projectteam Community van Communities). Er is wordt nog weinig gedacht in termen van informele en *opportunity driven* netwerken. Mensen zoeken elkaar

weinig op, niet in opleidingen en niet er overheen. Er is geen cultuur om te delen en de tools hebben daarop weinig invloed. Iedereen probeert het wiel uit te vinden en daardoor ontstaat er veel variatie. Binnen opleidingen zijn er geen netwerken en structuren gevonden voor kennisuitwisseling over innovaties. Deelnemers en teams worden nauwelijks gefaciliteerd voor kennisdeling in communities (soms ondergebracht bij persoonlijke professionalisering). Pogingen om community-denken op gang te brengen verlopen moeizaam. Het projectteam heeft alleen contacten met individuen en constateert dat het gesprek alle kanten opgaat.

Er zijn grote verschillen in de aanpak van communities tussen opleidingen. Communities worden vooral besproken als didactisch principe, maar weinig als leeromgeving voor docenten (muv dNP en Social Work). Ondersteuners (de management assistenten) werken geïsoleerd (urgentie) en hebben wel een community, maar deze wordt nauwelijks gebruikt voor dagelijkse chat.

Docenten spreken veelal over het werken en leren in communities voor studenten: thematisch, jaargang overstijgend of interdisciplinair. Uit presentaties tijdens het Living Lab blijkt dat studenten behoefte hebben aan interdisciplinair werken. Dit stelt opleidingen voor nieuwe vragen hoe hiermee om te gaan. Lesroosters (en gebrek aan 'lummeltijd') hinderen het aangaan van leerzame en productieve samenwerking in lossere verbanden. Het lijkt erop dat docenten en opleidingen gehinderd worden door organisatorische problemen voor communities.

De initiatiefgroep ziet dat visie, structuur, cultuur en leiding in het denken over en werken in communities niet op elkaar zijn afgestemd. Om het community-denken op gang te brengen zouden we op zoek moeten gaan naar de urgentie van community-handelen en het inzetten van de juiste structuur en cultuur onder vormen van gedeelde leiding. Volgens Verbiest (2012; voormalig lector Schoolontwikkeling en Schoolmanagement) kan ontwikkeling plaatsvinden op verschillende manieren: verbreden (meer communities), verdiepen (anders denken in communities) en verankeren (in beleid en structuur).

Plannen voor toekomst

Leren en werken in communities is een van de speerpunten van beleid voor Zuyd en actueel thema in de opleidingen en het onderzoek van Zuyd. Het is dit jaar in beperkte mate gelukt om bij alle faculteiten contactpersonen te vinden voor communities. De initiatiefgroep adviseert om verder te investeren in het in kaart (en onder de aandacht) brengen het werken en leren in communities bij Zuyd. De vraagstelling voor het onderzoek zou kunnen zijn:

- Wie doet het? (structuur)
- Hoe kunnen we dit vormgeven in cultuur? (systemen)
- Hoe geven we er leiding aan? (visie)
- Welke leeropbrengsten zijn er? (in termen van didactische en professionele ontwikkeling)

De initiatiefgroep CvC stelt voor dat:

1. De Zuyd Onderwijs Expertise Community (ZOEC) i.o. per faculteit in kaart brengt (mogelijk op basis van een gemeenschappelijk onderzoeksplan) hoe de visie, structuur en cultuur rond het leren en werken in communities gestalte krijgen ¹. Bevindingen worden gerapporteerd in blogs op community.community.zuyd.nl.
2. Elke opleiding tijdens KIB (of diens opvolgers) iets presenteert over het werken of leren in communities.
3. De kwaliteitsbeoordeling van opleidingen voorziet een paragraaf over inspanningen bij het realiseren van werken en leren in communities.

¹ Welke (soort) communities zijn er in de opleiding; welke doelen beogen die; wat is de rol van studenten; wie stuurt de communities aan?

4. Het CvB een routeplanner (voor ZOEC en/of de Dienst O&O) ontwikkelt om jaarlijks de voortgang in het werken en leren in communities te ordenen, analyseren en rapporteren.
5. De lectoren zullen erop toezien dat het beheer van de website en activiteiten die het leren en werken in communities bevorderen, worden ingebed in de op te richten Zuyd Onderwijs Expertise Community.